

hiaticula L., met donsjongen, waarvan er 2 geringd werden. Verderop, in het ondiepe water van het Amstelmeer liepen 30 paar kluten onder teekenen van ongerustheid rond; eenige half volwassen jongen van deze soort werden geringd. Van vischdief, *Sterna h. hirundo* L., en scholekster *Haematopus o. ostralegus* L., werd een legsel gevonden. Een kievit en een tureluur alarmeerden.

Enkele biologen, die later het terrein bezochten, vonden op een eilandje in de plas een groote kolonie vischdieven, die later door een hooge waterstand verloren gegaan is.

Uit bovenstaande waarnemingen blijkt wel voldoende, dat er in de Wieringermeerpolder nog steeds verrassingen mogelijk zijn op ornithologisch gebied, en dat het zaak is, volgende seizoenen dit interessante terrein goed in het oog te houden.

LITERATUUR.

1. W. H. VAN DOBBEN, Over de nieuwe bevolking der Wieringermeerpolder, dit tijdschrift, 4, 1932, p. 115—119.
2. P. G. OP DE COUL, De Wieringermeerpolder in het broedseizoen van 1932, dit tijdschrift, 5, 1932, p. 13—18.

De geographische verbreiding der *Pycnonotidae* van Azië en den Indischen Archipel, II¹⁾,

DOOR

Mr Dr R. C. E. G. J. Baron SNOUCKAERT VAN
SCHAUBURG.

Genus: *Trachycomus* Cabanis 1850.

Trachycomus zeylanicus (Gm.).

Sturnus zeylanicus Gmelin, S. N. I, 2, p. 804, 1789, Zeylon (errore!).

Turdus ochrocephalus Gmelin, S. N. I, 2, p. 821, 1789 Zeylon (errore!) en Java.

ROBINSON en KLOSS hebben aangetoond (Journ. Nat. Hist. Soc. Siam, V, no. 3, p. 273, 1924) dat *zeylanicus* bladzijde-prioriteit heeft boven *ochrocephalus*, hetgeen te betreuren valt omdat de soort niet op Ceylon leeft.

Deze soort, waarvan zoover ik weet, geen subspecies zijn

¹⁾ Voor 1e deel zie dit tijdschrift, 6, 1934, p. 140—147. (REDACTIE)

beschreven, is verbreid van Peninsulair Siam en Tenasserim in de Maleische Staten, verder op Sumatra, Java en Borneo. In hun aangehaalde verhandeling sommen ROBINSON en KLOSS al de localiteiten in Tenasserim, Siam en het Maleisch schiereiland op, waar de soort is gevonden, met de namen der auteurs er bij. Daarover is verder te zien Graaf GYLDENSTOLPE, Ibis 1920, p. 496, en India Mus., I, p. 253; ook SHARPE voor Perak, Proc. Zool. Soc. Lond., 1888, p. 272.

In den Mergui-archipel, ten westen van Tenasserim is volgens ANDERSON (Linn. Journ. Zool., XXI, p. 142, 1887), de soort insgelijks te vinden. Een later opgegeven vindplaats is nog Kelantan op het Maleisch schiereiland, opgegeven door BONHOTE, Proc. Z. S. Lond., VI, 1901, p. 62.

Men vindt de soort over geheel Sumatra. C. BOCK verzamelde haar reeds (Cat. Birds Br. Mus., VI, p. 94). In Deli door VAN HEYST (Straits Branch Journ. Roy. As. Soc., no. 80, 1919, p. 111 en no. 81, 1920, p. 102) en DE BUSSY (Bijdragen tot de Dierk., XXI, p. 263); Korintji door ROBINSON en KLOSS (Journ. Fed. Mal. St. Mus., VIII, 1918, p. 179), in Atjeh door VAN HEURN (Ibis, 1922, p. 670), in Ophir, Padang, Benkoelen, Palembang door JACOBSON (Journ. Fed. Mal. St. Mus., XI, 1924, p. 289). In het Zoölogisch Museum te Buitenzorg zijn een aantal exemplaren uit de Lampongs, Palembang, Medan (Treubia, 13, 1931, p. 342).

Op Java verzamelde VORDERMAN den vogel o.a. op den berg Salak, aan de Wijnkoopersbaai, in Cheribon en allicht elders (Nat. Tijdschr. Ned. Ind. 1885, p. 354; 1886, p. 79; 1891, p. 393). BARTELS Sr. vond hem overal aan de Wijnkoopersbaai en hier en daar aan den Pangerango (Zur Ornis Java's, 1901, p. 154). Deze vindplaatsen liggen alle in West-Java en ook de in den catalogus van het Britsch Museum opgegeven exemplaren zijn van het westen van het eiland. ROBINSON en KLOSS (List Birds Java, Treubia, V, 1924), die geheel Java bezochten, vonden, vreemd genoeg, de soort nergens.

De eenige indicatie, die ik voor Oost-Java kan vinden, lees ik in den Catalogue of the Birds in the Mus. of the Hon. East-India Company I, 1854, p. 253, waar exemplaren vermeld zijn uit Dr HORSFIELD's collectie van Java, zonder nadere aanduiding van localiteit. Aangezien echter HORSFIELD meest in het oosten van het eiland werkte, is aan te nemen, dat zijn exemplaren daarvandaan afkomstig zijn.

Op Borneo werd de soort verzameld in Sarawak door EVERETT, DORIA en BECCARI (SALVADORI, Uccelli di Borneo, Ann. Mus. Civ. Stor. Nat. Genova, V, 1874, p. 197. DORIA voegde er nog bij: la loro carne aveva buonissimo sapore!) en ook door WALLACE (Cat. B. Br. Mus., VI, p. 94).

VORDERMAN (Liste des oiseaux de Bornéo, 1886, p. 230) en MOULTON (Handlist of the Birds of Borneo, Journal Straits

Branch Roy. As. Soc., no. 67, 1914, p. 163) geven Borneo op als geheel, maar geen juiste localiteiten. VORDERMAN meldde echter later (Nat. Tijdschr. Ned. Ind., 1890, p. 401) Koltey als plaats waar de Zweedsche reiziger C. BOCK exemplaren had verzameld. CHASEN en KLOSS verkregen drie stuks te Rajoh in het zuidwesten van Britsch Noord-Borneo (Bull. Raffl. Mus., 4, 1930, p. 66). Ook uit het Zuid-oosten van het eiland is *zeylanicus* bekend, o.a. door den reiziger Dr G. FISCHER, die hem verzamelde in het binnenland aan de rivier Teweh (Dr F. BRÜGGEMANN, Abh. des naturwiss. Ver. Bremen, V, 1877, p. 458). In centraal Noord-Borneo verzamelde Dr NIEUWENHUIS de soort op verschillende plaatsen (Dr O. FINSCH, Notes Leyden Mus. XXVI, 1905, p. 20) en KLOSS noemt in Treubia, XII, 1930, p. 413, de zeven Borneaansche exemplaren op, die zich in het Zoölogisch Museum te Buitenzorg bevinden en van verschillende localiteiten afkomstig zijn.

Ik heb nergens *zeylanicus* opgenoemd gezien van kleinere eilanden of eilandgroepen in Ned. Indië. Subspecies zijn er niet, Borneo-exemplaren toonen geen onderscheid met die van Malakka.

Genus: *Tricholestes* Salvad. 1874.

1. *Tricholestes criniger criniger* (Blyth).

Brachypodius criniger Blyth (ex Hay M. S.) Journ. As. Soc. Bengal, XIV, 1845, p. 577, Malakka.

ROBINSON en KLOSS geven de verbreidingen van dezen vorm op het Maleisch schiereiland op in Journ. Nat. Hist. Soc. Siam, V, no. 3, 1924, p. 272.

Juiste localiteiten zijn Chountanung tot Malewoon (HUME en DAVISON), Zuid-Tenasserim (OATES), Trang (ROBINSON en KLOSS), Tung Song (BAKER); in Peninsulair Siam: Tapli, Pakchan, Tasan, Chumporn (ROB. en KL.). Verder: Beneden-Perak (GYLDENSTOLPE, Ark. f. Zoöl, 10, no. 26, 1917, p. 13); Kelantan (BONHOTE, Proc. Zool. Soc. Lond., I, no. VI, 1901, p. 61). Ook op het eiland Tioman, ten noorden van Singapore aan de oostkust van Malakka (Journ. Mal. Branch Roy. As. Soc., 1928, p. 74) en de Penang-bergen (ibid. p. 73). Niet lang geleden is *T. criniger* ook gevonden op Bunguran, het grootste eiland van de Natuna-groep (OBERHOLSER, Bull. 159 U. S. Nat. Mus., 1932, p. 80).

2. *T. criniger sericea* (Blyth).

Criniger sericea Blyth (ex Müller in Mus. Lugd.) Ibis 1865, p. 48, westkust van Sumatra.

Het is zaak hier te letten op wat ROBINSON en KLOSS schreven in Journ. Fed. Mal. St. Mus., VIII, 1923, p. 344 en 361, 't welk ik in het origineel overneem. „Sumatran representatives of *T. criniger* are intermediate between Malayan and „Bornean birds and MÜLLER's name, published by BLYTH, is

„available for them. It is possible how ever, that *Setornis* „*criniger* Lesson, an undetermined name, is based on this bird „(Rev. Zool. 1839, p. 167, Sumatra) in which case it has „priority over all others. The three races would then have to „stand as:

Setornis criniger criniger Lesson, Sumatra.

„ „ „ *minutus* Hartlaub, Mal. peninsula.

„ „ „ *viridis* Bonaparte, Borneo.

Deze constateering wordt door ROBINSON en KLOSS herhaald in Journ. Fed. Mal. St. Mus., XI, 1924, p. 288. Maar in Treubia XIV, Livr. I, 1932, p. 16, noemen CHASEN en KLOSS *T. criniger viridis* (Bp.) en *Setornis criniger* Less. als twee verschillende species, beide van Pontianak.

De Sumatraansche vorm, dus *sericea*, is op dat eiland gevonden in Ophir, Korintji, Lebong, Benkoelen (R. en Kl. 1924, p. 288), in Deli door VAN HEYST (Straits Branch Journ. Roy. As. Soc., no. 80, 1919, p. 111, en no. 81, 1920, p. 102). Vier exemplaren uit de Lampongs zijn in het Zoöl. Mus. te Buitenzorg (KLOSS, Treubia XIII, 1931, p. 342).

Dr SHARPE geeft Cat. B. Br. Mus VI, p. 91, Java op als behoorend tot het verbreidingsgebied van *T. criniger* op grond van één stuk dat „aangekocht” was met de bewering dat het van dit eiland kwam. Dit, zegt KLOSS, moet een vergissing zijn, want niemand schijnt de soort ooit op Java te hebben aangetroffen. Noch VORDERMAN, noch BARTELS, noch ROBINSON en KLOSS maken er ergens gewag van. Wel is waar vermeldt FINSCH Java (Notes L. M., XXVI, p. 20), maar zonder eenige bijzonderheid te geven en waarschijnlijk heeft hij eenvoudig SHARPE nageschreven.

3. *T. criniger viridis* (Bp.).

Trichophoropsis viridis Bp. Comptes Rendus, 1854, p. 59, Borneo.

Is in Sarawak verzameld door EVERETT en WALLACE. Door VORDERMAN van Borneo vermeld onder HARTLAUB's naam *T. minutus* (Nat. Tijdschr. N. Ind., 1886, p. 230).

FINSCH, die, zooals reeds is aangegeven, de collectie van Dr NIEUWENHUIS in Ned. Borneo bewerkte in Notes L. M. XXVI, maar die nog de binaire nomenclatuur gebruikte, geeft op p. 20 zoowel *T. criniger* als *Setornis criniger* op voor de boorden der Mahakam-rivier. Er zijn ook twee exemplaren van *viridis* afkomstig van de Lawas-rivier en zes van de Telenrivier in het Zoöl. Mus. te Buitenzorg (KLOSS, Treubia XII, p. 413). Bettotan en Rajoh in het laagland van Noord-Borneo worden als vindplaatsen vermeld door CHASEN en KLOSS; zij verkregen vandaar 15 stuks, waaruit blijkt dat de soort niet zeldzaam is en bespraken deze in Bull. Raffl. Mus., 4, 1930, p. 65.

Genus: *Trichophoropsis* Bp. 1854.

***T. typus* Bonaparte**, Compt Rend., 38. p. 59, 1854, Borneo.
syn. *Criniger bemmeleni* Finsch, Journ. f. Orn., 1867, p. 29.

CHASEN en KLOSS (Journ. Mal. Branch Roy. As. Soc., III, part 1, 1925, p. 103) hebben getracht te bewijzen dat *Setornis criniger* Lesson, Rev. Zool. Soc. Cuv. 1839, p. 167, Sumatra, dezelfde vogel is als de Borneaansche later door BONAPARTE beschreven als *Trichophoropsis typus*, en meenen dat de origineele aanduiding van de typische localiteit van *S. criniger* als: „Sumatra” een vergissing is.

Indien CHASEN en KLOSS het daarmede bij het rechte eind hebben, en daarvoor bestaat alle waarschijnlijkheid, dan moet de naam van den vogel in quaestie zijn:

Setornis criniger Lesson 1839.

Syn. *Trichophoropsis typus* Bp. 1854.

Over deze zaak kan ik verwijzen naar SALVADORI, die er reeds eenige regels aan wijdde in zijn: *Uccelli di Borneo*, 1874, p. 205. Ik vertaal ze hier uit het Italiaansch:

„Lord WALDEN heeft onlangs een uitstekende afbeelding „van deze soort gegeven, die hij refereert aan *S. criniger* Less. „van Sumatra en het is niet onmogelijk, dat hij daarin gelijk „heeft; toch zal het voorzichtig zijn te wachten totdat men de „exemplaren van Sumatra met die van Borneo zal kunnen „vergelijken alvorens de identiteit tusschen beide aan te nemen. „Het is bekend dat LESSON *S. criniger* als komende van Sumatra „beschreef naar voorwerpen uit de collectie van Dr MEILLÉ „te Bordeaux ¹⁾, maar het zou kunnen wezen dat die voor- „werpen integendeel originair waren van Borneo, evenals de „exemplaren van *Pytiriasis gymnocephala* ²⁾, uit dezelfde „collectie en die insgelijks naar alle waarschijnlijkheid ten on- „rechte waren aangegeven als komend van Sumatra. En indien „de exemplaren van *S. criniger* in werkelijkheid van Borneo „kwamen, zou de identiteit met *Trichophoropsis typus* stellig „bewezen zijn.”

Prof. FINSCH meldde reeds in 1905 in zijn al meer dan eens aangehaalde bewerking van den buit van Dr NIEUWENHUIS in Centraal-Borneo den vogel in quaestie van den Boven-Mahakam onder den naam *S. criniger* en in Treubia XIV, 1932, p. 16, doen dit ook CHASEN en KLOSS. Op vele plaatsen is de soort gevonden en verzameld: Lumbidan door LOW, Bintulu door EVERETT, in Sarawak door DORIA, BECCARI, EVERETT en WALLACE, door MÜLLER aan de Kapoeas-rivier, enz.

Nu meldde een goede 25 jaren geleden Dr C. PARROT in zijn *Beiträge zur Ornith. Sumatra's und der Insel Banka*

¹⁾ Uit de mededeelingen van R. P. LESSON, verschenen in: *l'Echo du Monde Savant*, blijkt dat hij veel werkte in de verzameling MEILLÉ. (S. v. S.)

²⁾ Goede gekleurde plaat als frontispiece van *Uccelli di Borneo*.

(Abhandl. der K. Bayer. Akad. der Wissens, XXIV, Band I, Abt. 1907, p. 238) een ♂ ad. van *T. typus* Bp., verzameld door HAGEN in Mei 1905 bij Simpang op het eiland Banka. Dit was een nieuwigheid en voor zoover ik weet, de eenige maal dat de soort elders dan op Borneo is geschoten. Er is een plaats van denzelfden naam in West-Borneo (Pontianak) en nog een in Perak (Malakka), maar ook op Banka en het is dáár en bij Muntok dat HAGEN zijn verzamelwerk deed.

Genus: *Spizixos* Blyth 1845.

1. *Spizixos canifrons canifrons* Blyth, Journ. As. Soc. Bengal. XIV, p. 571, 1845, Cherra Punji, Sylhet, Khasia Hills (Assam).

Komt ook voor in het noordwesten van de Chineesche provincie Yunnan, zie Novit. Zool. 30, 1923, p. 261: 1925, p. 304; 1926, p. 303. Daar geeft Lord ROTHSCILD een lange reeks localiteiten in Yunnan op waar de soort is gevonden, met de namen der verzamelaars, de data waarop, de hoogten in voeten uitgedrukt (hoogste 9000 voet) en de aantallen der verzamelde exemplaren. Verder heeft de Amerikaan RILEY in Proc. U. S. Nat. Mus. 80, 1931, p. 47, de soort vermeld niet alleen voor Yunnan maar ook voor Szechwan op 10000—13000 voet in de Muli-bergen, en laatstelijk voor Yunnan N.W. nog door GREENWAY, die eenige exemplaren uit de Likiang-bergen had (Bull. Mus. Comp. Zool. LXXIV, no. 5, 1933, p. 152).

De Fan-si-Pan bergen liggen in N.W. Tonkin nabij de grenzen van Yunnan. Uit deze bergen verkreeg DELACOUR drie stuks (Ibis, 1930, p. 593).

2. *S. canifrons ingrami* Bangs en Phillips, Bull. Mus. Comp. Zool. LVIII, 1914, p. 285, Mengtz (Yunnan).

ROTHSCILD verwerpt deze subspecies (Novit. Zool. 28, 1921, p. 50—51) die hij voor identiek met den nominaatvorm houdt. LA TOUCHE onderwerpt zich aan deze uitspraak (Ibis 1923, p. 331) hoewel hij lang niet overtuigd is dat BANGS en PHILLIPS het niet bij het rechte eind hebben. BANGS en VAN TYNE melden *ingrami* van Tonkin en Laos (Field Mus. Nat. Hist., 1931, publ. no. 290, p. 91). In hetzelfde periodiek komt BANGS terug op de quaestie naar aanleiding van materiaal verzameld door de Kelley-Roosevelt expeditie (publ. 314, 1932, p. 353) en houdt de onderscheiding van *ingrami* vol. Hij had daarbij vogels van Zuid-Yunnan en Szechwan.

In Bull. Mus. Comp. Zool. LXX, no. 4, 1930, gaf BANGS een lijst van alle typen van vogels in dat Museum aanwezig en schreef o.a. op p. 301, dat de exemplaren van West-Yunnan natuurlijk behooren tot *S. c. canifrons*, maar dat de vorm die de streek van Mengtz bewoont, dus *ingrami*, zeer goed te onderscheiden is en dus moet worden aangenomen.

3. *S. canifrons laotianus* Delacour, Bull. Br. Orn. Cl. 47, 1926, p. 14, Laos.

DELACOUR grondt de afscheiding dezer subspecies op drie vogels door hemzelf verzameld (thans in het Britsch Museum) te Noug-Het en Xieng-Khouang in Laos, geeft de verschillen aan tegenover andere subspecies en beweert dat zij het dichtst staan bij *ingrami*. In L'Oiseau et la Rev. fr. d'Orn. 1929, no. 12, p. 728, geeft hij een gedetailleerde beschrijving van den Laos-vogel en zijn habitat. BANGS en VAN TYNE (Field. Mus. Nat. Hist., XVIII, no. 3, 1931, p. 91) zien de juistheid der afscheiding van *laotianus* niet in.

Genus: *Cophixus* Oberh. 1919.

(Dit genus novum is door Dr OBERHOLSER ingesteld voor *Spizixos semitorques* en subsp., Journ. Wash. Ac. Sci. IX, no. 1, 1919, p. 15).

1. *Cophixus semitorques semitorques* (Swinh.).

Spizixos semitorques semitorques Swinhoe, Ibis 1861, p. 266, Pehling Plateau bij Amoy.

Volgens LA TOUCHE (Birds of eastern China I, 1925, p. 96) is deze vogel verbreid over Zuid-China tot over de Yangtse, en Zuid-Shansi; wordt door BANGS en PHILLIPS en door UCHIDA en KURODA opgegeven voor Loukouchai in Yunnan (Novit. Zool. 1926, p. 303); door DAVID voor Moupin (Ta-tsien-lu in Szechwan (HARTERT, Vög. pal. Fauna I, p. 459, noot 1); door BANGS en PETERS voor zuidelijk Kansu (Bull. Mus. Comp. Zool. LXVIII, no. 7, 1928, p. 338); door DELACOUR als gewoon bij Chapa en Pakha in Noord-Tonkin (Ibis 1930, p. 593) en insgelijks voor Tonkin door BANGS en VAN TYNE (Field. Mus. Nat. Hist., publ. 290, 1931, p. 91).

2. *C. semitorques cinereocapillus* (Swinh.).

Spizixos cinereocapillus Swinhoe, Proc. Zool. Soc. Londen 1871, p. 370.

Deze subspecies bewoont Formosa en is, zoover bekend, nimmer ergens anders dan op dit eiland gevonden.

Genus: *Otocompsa* Cab. 1850.

1. *Otocompsa jocosus jocosus* (L.).

Lanius iocosus L., Syst. Nat. 10e 1758, p. 95, habitat in China.

De verbreiding is, naar WHISTLER (Handbook Ind. Birds 1928, p. 57, pl. IX, fig. 3), sub nomine *emeria*: from the middle western Himalayas and Oudh along the outer ranges and through Bengal to Assam and farther east. SHARPE, echter sub nomine *jocosus*, geeft dezelfde verbreiding voor den noordelijken vogel.

Wat China betreft, hebben wij de mededeelingen van den

uitstekenden LA TOUCHE in Handb. Birds eastern China I, 1925, p. 95 en 96. Hij schrijft daar: The Chinese Red-whiskered Bulbul is a common resident at Hongkong and Canton. I found it common in the wooded mountains along the river Han in North-West Kwantung. Hij noemt dezen vogel *O. emeria jocos*a (L.).

Lord ROTHSCHILD (Novit. Zool. 1926, p. 306) geeft onder denzelfden naam eenige vogels op, door LA TOUCHE verzameld in Yunnan en door STYAN in diezelfde provincie.

Uit de Chineesche provincie Kwangsi verkreeg Prof. STRESEMANN 2 stuks, verzameld door de expeditie van Prof. S. S. SIN in 1928 en vermeldt deze (Journ. f. Orn. 1929, p. 329) als: *O. jocos*a *jocos*a.

Deze naam is stellig goed, lettende op de pagina-prioriteit van *jocos*a.

BANGS en VAN TYNE hebben in hun verhandeling over den buit van de Kelly-Roosevelt expeditie naar fransch Indo-China (Field. Mus. Nat. Hist., publ. 290, 1931, p. 91) een goede serie van de hierbedoelde vogels opgegeven, die deels in Laos, deels in Tonkin waren verzameld. Zij noemen deze: *Elathea jocos*a *jocos*a (L.). Die generieke naam *Elathea* is van GISTL, 1848 (Naturg. Thierr. hoehere Schulen p. VIII) en STUART BAKER heeft in zijn Fauna of Brit. Ind. Birds, vol. VII, p. 81, voorgesteld dien naam te gebruiken in plaats van *Otocompsa* Cab. 1850. Intusschen heeft W. L. SCLATER in Ibis 1930, p. 678, aangetoond dat *Elathea*, zoo dit niet een „nomen nudum” is, wat hij waarschijnlijk acht, hoogstens een synoniem van *Pycnonotus* kan zijn.

Voor Tonkin geeft DELACOUR verscheiden plaatsen op in Ibis 1930, p. 271.

2. *O. jocos*a *fuscicaudata* Gould, Proc. Zool. Soc. Lond., 1865, p. 664, Z.W. Indië, Madras.

Dit is de vorm van Zuidelijk Britsch-Indië, zooals WHISTLER schrijft: ten Zuiden van *O. jocos*a *jocos*a tot Kaap Comorin en voorts ook in het westen van den berg Abu en West-Rajputana. Op Ceylon komt deze vogel niet voor.

3. *O. jocos*a *abuensis* Whistler, Bull. Br. Orn. Cl. 52, 1931, p. 40, Berg Abu en naburige streek van Rajputana.

4. *O. jocos*a *provincialis* Whistler, ibidem, Vallei van Nepal, Kumaon Bhabar, Bihar.

5. *O. jocos*a *peguensis* Baker.

O. ameria *peguensis* S. Baker, Fauna Brit. Ind., Birds, Ed. 2, I, 1922, p. 396, Pegu, Burma.

De vier vogels, die Dr ANDERSON (Linn. Journ. Zool., XXI, p. 142) opgaf als door hem verzameld in den Mergui-archipel ten Westen van Burma, zullen zeker tot deze subspeceis be-

hooren evenals die van Salanga (= Puket = Junk-Seylon) van A. MÜLLER (Salanga, p. 26) en van Jalor (Malakka), J. L. BONHOTE in Proc. Zool. Soc. Lond. I, no. VI, 1901, p. 62, Birds of the Skeat Expedition in the Malay Peninsula, 1899—1900.

Op Sumatra is ook *peguensis* de vorm van de op dit eiland voorkomende *O. jocosa*; zie de lijst van Sumatra-vogels door ROBINSON en KLOSS, in Journ. Fed. Mal. St. Mus., 1923, p. 345. De naam zal echter moeten veranderen in *erythrotis* Bp. 1850, die ouder is (zie hieronder).

6. *O. jocosa emeria* (L.).

Motacilla emeria L., Syst. Nat. 10e, 1758, p. 187, Benghala.

ROBINSON en KLOSS achten dezen vorm eene goede subspecies van Bengalen (Journ. Nat. Hist. Soc. Siam, V, no. 3, 1924, p. 278). In Ibis 1911, p. 58, zeggen zij dat deze vogels bijzonder gewoon zijn bij Trang in het noordelijk deel van het Maleisch schiereiland. Den naam schrijven zij daar binair als: *O. emeria* en daaronder als synoniem *O. jocosa* (L.).

Voor Annam en Tonkin achten DELACOUR en JABOUILLE den vogel gewoon (Ibis, 1925, p. 247), maar noemen hem *O. emeria emeria* en voor Tonkin hebben zij ook eenige localiteiten in Ibis 1930, p. 271, voor *O. jocosa jocosa*. Blijkbaar hebben zij dus in *jocosa* en *emeria* twee verschillende species gezien. Ook GYLDENSTOLPE noemt in zijn lijst van de vogels van Siam (Ibis 1920, p. 493) *O. emeria emeria* in het geheele land overvloedig. Het schijnt dus wel dat *emeria* een afzonderlijke soort is en *jocosa* een andere. Zoo niet, dan heeft *jocosa* den voorrang door prioriteit.

7. *O. jocosa erythrotis* (Bp.).

Ixos erythrotis Bonaparte, Consp. Gen. Avium I, p. 265, 1850, Java.

Uit hetgeen ROBINSON en KLOSS, die tal van auteurs aanhalen, er van zeggen op p. 278, Journ. Nat. Soc. Siam V, no. 3, 1924, blijkt dat deze vorm, die de kleinste van allen is, niet op Java voorkomt, maar op het Maleisch schiereiland.

Ik heb tevergeefs gezocht naar vangsten op Java en in geen enkelen catalogus van Java-soorten, ook niet in den meest recenten (Aug. 1929) van BARTELS en STRESEMANN komt de vogel voor. BONAPARTE heeft zich dus, stellig te goeder trouw, vergist. Het schijnt achteraf, dat *erythrotis* niet anders is dan wat BAKER in 1922 *peguensis* heeft genoemd en deze naam moet dan vallen in de synonymie van *erythrotis*.

Bij Djiring (Annam) vond DELACOUR dezen vorm gewoon en noemt hem *O. jocosa erythrotis* en alleen door zijn kleinere afmetingen verschillend van den nominaatvorm; in Cochinchina in flink getal door TIRANT in de bosschen gevonden, maar zeer weinig in bebouwd land; in Cambridge niet aangetroffen (L'oiseau et la R. f. D., X, no. 12, p. 726, 1929). Honquan in

Cochinchina (DAVID—BEAULIEU), Plateau des Bolovens in Zuid-Laos (Dr ENGELBACH) in hetzelfde tijdschrift, 1932, p. 149 en 486.

1. *O. flaviventris flaviventris* (Tick.).

Vanga flaviventris Tickell, Journ. As. Soc. Bengal, II, 1833, p. 573, Dampára, Chota Nagpur.

(Dr BÜTTIKOFER heeft in Notes L. M. 1896, p. 247, een nieuw genus voor dezen vogel voorgesteld, *Mesolophus*, maar dit is, voor zoover mij bekend, door niemand aangenomen).

Volgens SHARRE strekt het gebied van deze soort zich uit van den Himalaya tot in de wouden van Centraal Indië; naar het oosten door de Birmaansche landen tot in Cochinchina. (Cat. B. Br. Mus. VI, p. 161). GYLDENSTOLPE geeft haar op voor geheel Siam, behalve in het zuiden, en het gewoonst in het noorden (Ibis 1920, p. 492). LOWE had eenige exemplaren uit Tenasserim van de Vernay expeditie 1923—24 (Ibis 1933, p. 268). ANDERSON geeft haar op voor den Mergui-archipel (Linn. Journ. Zool., 21, 1887, p. 142) en BANGS en VAN TYNE voor Tonkin en Laos (Field Mus. N. H., publ. 290, 1931, p. 91).

Wat Fransch Indochina betreft zijn er verscheidene mededeelingen: van ROBINSON en KLOSS, voor Zuid-Annam (Ibis, 1919, p. 572) en Centraal Annam, van DELACOUR en JABOUILLE, in Ibis, 1925, p. 247. Bovenal hebben wij de mededeelingen van DELACOUR, op p. 727 van L'Oiseau et la R. F. O., no. 12 van 1929, waar geconstateerd wordt dat de exemplaren uit noordelijk Indochina (dus Tonkin, het noorden en het centrum van Annam en Laos) grooter zijn dan die uit het zuiden (dus Zuid-Annam, Cochinchina en Cambodja) die naderen tot den vorm *minor* Kloss van het Maleisch schiereiland, zonder evenwel even klein te zijn als deze. De vogels uit Zuid-Indochina zijn dus intermediair.

Men zie verder nog Ibis, 1928, p. 294; 1929, p. 143 en 410; 1930, p. 593 en L'Oiseau, 1932, p. 149 en 487.

In Yunnan is *flaviventris* ook aangetroffen door Prins HENRI D'ORLÉANS en ook door ANDREWS en HELLER (ROTHSCHILD, Novit. Zool., 1926, p. 306).

2. *O. flaviventris minor* Kloss, Ibis, 1918, p. 200, Koh-Lak in Zuid-west Siam.

KLOSS schrijft daarvan l.c.: „deze vorm is verbreid over „het Maleisch schiereiland en strekt zich waarschijnlijk uit „over zuid-oostelijk Siam tot Cambodja en Cochinchina. Hij „heeft een zwarte keel.” (Journ. Nat. Hist. Soc. Siam, IV, 2, 1921, p. 51).

Tegen die vorm-afscheiding is STUART BAKER opgekomen in Ibis 1918, p. 597, en beweert dat *minor* niets anders is dan de jonge *johnsoni* (waarover hieronder). KLOSS heeft zich daartegen verweerd in Journ. Nat. Hist. Soc. Siam, 1919, p. 449 en 450.

DELACOUR en JABOUILLE van hun kant schreven in *Ibis*, 1925, p. 247, dat het moeilijk schijnt te zijn de vogels te verdeelen in twee subspecies naar de maten, omdat die zoo variabel zijn.

BAKER schijnt later van zijn bovenstaande meening te zijn teruggekomen, althans zou dit blijken uit wat ROBINSON en KLOSS over de zaak schreven in bedoeld Siameesch Journaal, vol. V, no. 3, 1924, p. 279. Zij houden de afscheiding van den zuidelijken vorm *minor* staande.

Hij wordt ook erkent door W. P. LOWE, in *Ibis*, 1933, p. 269.

3. *O. flaviventris johnsoni* (Gyldenst.).

Rubigula johnsoni Gyldenstolpe, Kongl. Svensk. Vet. Ak. Handl., 50, no. 8, 1913, p. 25, pl. 1, fig. 3, Oost-Siam.

Beschreven naar één stuk in het Museum te Stockholm, maar later ontving het Britsch Museum er nog drie (*Bull. Br. Orn. Cl.*, 36, 1915, p. 11). O. GRANT, die deze in een vergadering der club vertoonde, noemde ze: *johnstoni*. KLOSS ontving uit Lat-Bua-Kao een serie van 10, ouden en jongen, en besprak deze in *Ibis*, 1918, p. 200—202; hij toonde aan dat die vogels niet behooren in het genus *Rubigula*, maar in *Otocompsa* en dat ze eigen schijnen te zijn aan oostelijk Siam.

Gelijk blijkt uit *Journ. Nat. Hist. Soc. Siam*, III, no. 4, 1919, p. 449 en IV, no. 2, 1921, p. 51, is *johnsoni* aan te merken als een subspecies van *flaviventris*.

4. *O. flaviventris montis* (Sharpe).

Rubigula montis Sharpe, *Proc. Zool. Soc. Lond.*, 1879, p. 247, Kina Balu, Borneo.

Deze vorm is alleen van Borneo bekend. Het kan zijn nut hebben hier te wijzen op wat KLOSS schreef in *Ibis*, 1918, p. 202: bij *montis* blijft de keel geel, bij *flaviventris* is die eerst geel en wordt dan zwart, en bij *johnsoni* is die eerst geel, vervolgens zwart en wordt eindelijk rood.

FINSCH meldt dezen vogel van den Boven-Kajan (*Notes L. M. XXVI*, p. 20) in centraal Borneo. Uit Punt D.¹⁾ in centraal Oost-Borneo is er een stuk, door SIEBERS gecollecteerd, in het *Zoöl. Mus. te Buitenzorg* (1172 M.) zie: *Treubia XII*, 1930, p. 414. Het type komt van den berg Kina-Balu in N. W. Borneo, waar zeer recent de Oxford University Sarawak Expedition van 1932 een serie verzamelde (*Bull. Br. Orn. Cl.* 53, 1933, p. 114).

Genus: *Rubigula* Blyth, 1845.

1. *Rubigula dispar dispar* (Horsf.).

Turdus dispar Horsfield, *Trans. Linn. Soc.*, XIII, p. 150, 1821, Java.

¹⁾ Punt D is, vergis ik mij niet, een kamp of kwartier aldus aangeduid op de reis van den heer SIEBERS.

De verbreiding is: Java en Sumatra.

Wat Java betreft, geeft VORDERMAN, in verschillende nummers van het Natuurk. Tijdschr. v. Ned.-Indië, de soort op voor den Merapi, Cheribon, Wijnkoopersbaai, Soerabaia, Be-soeki; ROBINSON en KLOSS, die indertijd een verzamelreis door het eiland maakten (Treubia V, 1924, p. 284): Wijnkoopsbaai (West-Java), Karangbolong (Midden-Java), Badjoelmati (uiterst Oost-Java). BARTELS noemt o.a. Palaboehan, Pangerango (West-Java).

Deze gegevens zijn voldoende om aan te toonen dat de vogel op gansch Java inheemsch is. En hetzelfde schijnt het geval te zijn op Sumatra. In Atjeh verzameld door VAN HEURN (Ibis 1922, p. 670); in Deli door HAGEN (Abhandl. der Bayer. Akad. der Wiss. II Kl., XXIV, Band, I Abt, 1907, p. 240), VAN HEYST (Journ. Str. Br. Roy. As. Soc., no. 80, 1919, p. 113 en no. 81, 1920, p. 104); in Korintji door ROBINSON en KLOSS (Journ. Fed. Mal. St. Mus., VIII, 1918, p. 182); in de Padangsche Bovenlanden, Benkoelen, Palembang door JACOBSON ('t zelfde Journ. 1924, p. 292). In het Zoölogisch Museum te Buitenzorg bevinden zich exemplaren van de Lampongs, Palembang en Benkoelen (Treubia, XIII, 1931, p. 344).

HARTERT schreef eens (Wanderjahren 1901—1902, p. 188) dat Sumatraansche exemplaren misschien ietwat donkerder zijn dan Javaansche. Tot afscheiding als subspecies is het evenwel niet gekomen.

2. *R. dispar gularis* (Gould.).

Brachypus gularis Gould, Proc. Zool. Soc. Lond., 1835, p. 186, Travancore.

Deze vorm bewoont het Zuiden van Britsch-Indië, Travancore, Malabar, Madras. Men zie hierbij de noot op p. 167 en 168, Cat. B. Br. Mus. VI.

*R. melanicter*a (Gmel.).

*Muscicapa melanicter*a Gmelin, Syst. Nat. I, p. 491, 1789, Ceylon.

De karmozijnroode vlek, die de keel der vormen van *dispar* siert, ontbreekt bij dezen vogel, dien ik overal als bijzondere species vermeld vind. Hij bewoont Ceylon alleen en gaat daar tot 5000 voet hoog (WAIT, Birds of Ceylon, 1925, p. 56, 57).

1. *R. cyaniventris cyaniventris* (Blyth.).

Pycnonotus cyaniventris Blyth, Journ. As. Soc. Bengal X, p. 792, 1842, Singapore.

Evenals vroeger BLYTH, heeft ook KLOSS deze soort in het genus *Pycnonotus* geplaatst (Treubia, XIII, 1931, p. 344).

Deze vorm bewoont het Maleisch schiereiland tot in Siam en voorts Sumatra. Ziehier eenige nadere plaatsopgaven: Peninsulair Siam, heuvels van Nakon Sri Tamarat (ROBINSON

en KLOSS, Journ. Fed. Mal. St. Mus., XI, 1923, p. 61) en Trang (dezelfde, in Journ. Nat. Hist. Soc. Siam V, no. 3, 1924, p. 277).

Malewoon (HUME en DAVISON, Stray Feathers, VI, 1878, p. 320).

Zuiden van Tenasserim (OATES, Birds Brit. Burmah I, 1883, p. 200).

Perak (SHARPE, Proc. Zool. Soc. Lond., 1888, p. 272).

Tenasserim, Siam, Malakka (BAKER, Fauna Brit. India, Birds I, 1922, p. 416, waar ook hij de soort opneemt in het geslacht *Pycnonotus*). Singapore (BLYTH, als boven).

Wat Sumatra betreft, is de vogel vrijwel over het geheele eiland aangetroffen. In Atjeh en in de Lampongs (KLOSS, Treubia, XIII, 1931, p. 344); in Benkoelen (ROBINSON en KLOSS, Journ. Fed. Mal. St. Mus., XI, 1924, p. 292); in Langkat (R. en K., Journ. Straits Branch Roy. As. Soc., 81, 1920, p. 104) enz. enz.

2. *R. cyaniventris paroticalis* (Sharpe).

Ixidia paroticalis Sharpe, Ibis, 1878, p. 418, Sarawak.

Dit is, zooals CHASEN en KLOSS in Bull. Raffles. Mus., 4, 1930, 70, schrijven, een zeer zwakke subspecies. BÜTTIKOFER nam ze niet aan (Notes L. M. XXI, 1900, p. 224); SHARPE zelf was niet zeker van haar bestaansrecht (Cat. B. Br. Mus., VI, p. 170). Ook FINSCH zag blijkbaar geen verschil met den vorm van Malakka, want hij gaf den naam *Ixidia cyaniventris* aan de exemplaren in de collectie van Dr NIEUWENHUIS uit Centraal Borneo; deze waren van den Boven-Mahakam.

CHASEN en KLOSS verkregen exemplaren van de Samawang-rivier en Bettotan in de laaglanden van Noord-Borneo en SIEBERS een stuk van Punt D, tijdens zijn expeditie naar Midden-Oost-Borneo in 1925.

Verder bespraken BLASIUS en NEHRKORN *I. paroticalis* in Jahresbericht des Vereins f. Naturwiss. Braunschweig 1880—81, p. 153. Zij hadden 2 exemplaren, door Dr PLATEN verzameld te Jambusan in Sarawak.

Genus: *Squamatornis* Baker, 1928.

(Dit genus is door STUART BAKER in B.B.O.C. 49, 1928, p. 40, voorgesteld voor *Turdus squamatus* Temminck).

1. *Squamatornis squamata squamata* (Temm.).

Turdus squamatus Temminck, Pl. Col. 453, fig. 2, Java.

Deze vogel is alleen inheemsch op Java, en in mijn literatuur zie ik niet anders als vindplaats opgegeven dan de Wijnkoopersbaai of wel Wijnkoopsbaai in het zuidwesten, door VORDERMAN en door KLOSS. Schijnt lang niet algemeen te zijn.

2. *S. squamata webberi* (Hume).

Ixidia webberi Hume, Stray Feathers, 1879, p. 40, 63, Puket.

Komt voor in Siam, Malakka, Sumatra en Borneo. Voor Siam opgegeven als tamelijk gewoon bij Trang en kort geleden verkregen in Tung-Song (GYLDENSTOLPE, Ibis, 1920, p. 494). Trang wordt ook opgegeven door ROBINSON en KLOSS in Ibis 1910 en waarschijnlijk is dit door GYLDENSTOLPE overgenomen evenals Tung-Song van BAKER 1919 overgenomen schijnt. Rob. en Kl. schrijven in Journ. Nat. Hist. Soc. Siam, V, no. 3, 1924, p. 279, dat *webberi* altijd slechts zeer lokaal voorkomt. Uit Peninsulair Siam melden ROB. en KL. dezen vogel van de bergen van Nakon Sri Tamarat (Journ. Fed. Mal. St. Mus., XI, 1923, p. 61).

De soort is zeer verzot, schrijven ROB. en KL. in Ibis 1911, p. 59, op zekere vijgen en schijnt daarom gebonden aan plaatsen waar die vruchten groeien zoodat, wanneer men het geluk heeft een of meer boomen met rijpe vruchten te vinden, het gemakkelijk valt een aantal vogels te verzamelen. Zoo verkregen zij eenige dozijnen er van uit twee zeer ver van elkaar verwijderde plaatsen in Boven-Perak en Selangor (Maleisch schiereiland).

Wat Sumatra aangaat, zijn de opgaven zeer gering; JACOBSON zag slechts één stuk in de Padangsche Bovenlanden; het was voedsel nemend in een *Ficus*-boom (Journ. Fed. Mal. St. Mus., XI, 1924, p. 293). Uit de Lampongs zijn drie stuks in het Zoöl. Mus. te Buitenzorg (Treubia, XIII, 1931, p. 344).

Op Borneo één enkel stuk verzameld door DORIA op den top van den Matan in Sarawak (SALVAD., Ucc. di Borneo, p. 200). Aan de Boven Kajan, door NIEUWENHUIS (FINSCH, Notes L. M. XXVI, p. 20). Twee stuks te Rajoh, laagland van Noord-Borneo (CHASEN en KLOSS, Bull. Raffles Mus., no. 4, 1930, p. 70).

Genus: *Microtarsus* Eyton, 1839.

1. *Microtarsus melanoleucus melanoleucus* Eyton, Proc. Zool. Soc. Lond. 1839, p. 102, Malacca.

SHARPE zegt (Cat. B. Br. Mus. VI, 1881, p. 69), dat deze vogel veel voorkomt in verzamelingen van het Maleisch schiereiland, waar hij gaat tot aan de provincie Wellesley; is ook op Singapore geschoten.

VORDERMAN vermeldde in 1889 de soort voor Sumatra, maar overigens zijn de opgaven, die ik tot mijn beschikking heb, al zeer gering en bepalen zich tot één enkele. ROBINSON en KLOSS namelijk brachten één ♂ mede, verzameld te Pasir Ganting, aan de westkust van Sumatra (Journ. Fed. Mal. St. Mus. VIII, 1918, p. 177). De vogel schijnt dus wel schaarsch te zijn. Hij is echter op het eiland Siberut (Mentawai-groep, ten westen van Sumatra) in 1924 gevonden, toen KLOSS, als eerste ornithologische reiziger dit eiland bezocht; hij bracht twee stuks mede (♂ en ♀) en verklaarde deze niet-onderscheidbaar te zijn van exemplaren van Malacca (*Spolia Mentawiensia*, Ibis

1926, p. 290). Een andere meening is ook verdedigd, zooals hieronder blijken zal.

M. melanoleucus is ook inheemsch op Borneo: EVERETT verzamelde eenige exemplaren in Sarawak (Cat. B. Br. Mus. VI, p. 70); Dr PLATEN eenige te Jambusan in idem (Jahresber. Vereins für Naturwiss. zu Braunschweig 1880—81, p. 155); Dr NIEUWENHUIS in Ned. Borneo (Notes L. M. XXVI, p. 20); C. BOCK in Koetey (Nat. Tijdschr. Ned. Ind., deel I, 1890, p. 401); H. C. SIEBERS ontmoette de soort talrijk op zijn onderzoekingsreis in Midden-Oost-Borneo in 1925 (Verslag, p. 385).

2. *M. melanoleucus proximus* Riley, Proc. Biol. Soc. Washington, vol. 40, 1927, p. 96, eiland Siberut.

RILEY herhaalde in Proc. U. S. Nat. Mus., vol. 75, art. 4, 1929, p. 26, zijn afscheiding en gaf er de redenen voor op. Men zal dus in ieder geval rekening moeten houden met deze subspecies. Door een lapsus wordt op p. 761, Ibis 1927, de vogel aangeduid als *M. mesoleucus proximus*.

M. hodiernus Bangs en Peters, Occ. Pap. Boston Soc. Nat. Hist. 5, p. 238, 1927, eiland Maratua. Type in het Mus. of Comp. Zool., Cambridge, Mass.

Maratua ligt ten oosten van Borneo. De auteurs benoemden de soort binair, maar voegden er op p. 239 bij, dat zij misschien een subspecies is van *atriceps*. De vogel schijnt op het eiland niet zeldzaam te zijn, want Dr E. MJÖBERG, een Zweed, die voor het Museum of Comparative Zoology te Cambridge (Mass., U. S. America), verzamelde, bracht 7 adulte exemplaren mede.

Een eenigszins afwijkende oude vrouwelijke vogel, door H. C. RAVEN op hetzelfde eiland verzameld, wordt door RILEY beschreven op p. 17 en 18 in Proc. Nat. Mus. 77, art. 12, 1930.

Maratua staat op de bijgegeven schetskaart vermeld als Moeara Toea.

Terugvondsten van in het buitenland geringde vogels, verzameld door de REDACTIE.

Wegens de steeds toenemende aantallen van in het buitenland geringde vogels, die binnen onze grenzen worden vastgesteld, lijkt het mij gewenscht om alle gevallen, die aan de Redactie worden medegedeeld, terwille van de overzichtelijkheid niet meer tusschen andere „Korte Mededeelingen” op te nemen, maar deze in een aparte rubriek, tevens gerangschikt naar het door HARTERT gebezigde systeem, te publiceeren. Met